

Соціокультурні та психологічні виміри становлення особистості : матеріали Всеукраїнської (із міжнародною участю) науково-практичної конференції (5-6 жовтня 2017 року, м. Херсон). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017 – С. 94-97

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАТУСНОЇ ПОВЕДІНКИ

В.В. Мойсеєнко

аспірант кафедри загальної та соціальної психології

Херсонський державний університет

Аналіз літератури, присвячений проблемі вивчення статусної поведінки, дозволяє аргументувати, що на даний момент серед представників різних напрямків і шкіл спостерігається стійкий інтерес до вивчення поведінкових проявів статусності - на це вказує зростання кількості досліджень, які зачіпають дану проблематику [1].

Проблема вивчення статусної поведінки на сьогоднішній момент залишається маловивченою, а розгляд такої універсальної риси як «статусність» і її прояви в поведінці як і раніше відсутній з боку представників різних напрямків сучасної психологічної науки [2].

Інтерес до означеної теми пояснюється тим, що статусні відмінності грають величезну роль в соціальній поведінці в цілому і надають значний вплив на групові процеси. Статус, в першу чергу, визначає положення індивіда або групи в соціальній системі. Організації та групи наділяють індивіда статусними атрибутами. Таким чином, серед членів групи існує досить явне уявлення про статусне положення кожного конкретного індивіда. В якості статусної характеристики може виступати будь-яка соціальна і індивідуальна характеристика: зовнішня привабливість, молодість або старість та ін. Різні вміння і навички індивіда також можуть виступати в якості статусної характеристики.

У роботі Т.В. Кочетової під статусною поведінкою розуміється набір певних поведінкових особливостей індивіда, що характеризує визначальну

лінію поведінки індивіда в різних соціальних ситуаціях і спосіб його взаємодії з оточенням [1].

Важливо відзначити, що роль і значення універсальних проявів статусності оцінюються дослідниками по-різному. Наприклад, Л. Мілей стверджувала, що будь-які форми статусної поведінки спрямовані на досягнення певного місця в соціальній ієрархії, тоді як Р. Хоган відзначав, що прояв статусності є окремим патерном соціальної поведінки, типом соціальної поведінки.

Іноді саме поведінка стає найбільш яскравою ознакою прояви того чи іншого статусу, його відмінною рисою. Одяг, майно, привілеї - все це можна передати від однієї людини до іншої, але вишукані манери поведінки не можна зняти або одягнути. Вони - продукт виховання всього життя і характеризують внутрішнє благородство людини [4].

Прості спостереження показують, що статусна поведінка властива всім без винятку людським культурам і проявляється в найширшому спектрі соціальних ситуацій. Так, наприклад, ще А. Маслоу неодноразово звертав увагу на розподіл психологічних параметрів статусності в соціальному середовищі і пов'язував їх зі схильністю до лідерства і домінування, що дісталася людям від їх найближчих предків.

Статусна поведінка відображає просування індивіда в існуючій в суспільстві статусно-ієрархічній структурі, еволюційне значення яке полягає в тому, що вона забезпечує виживання виду в цілому і служить засобом пристосування членів спільноти до умов зовнішнього середовища з обмеженими ресурсами [3].

Таким чином, навіть найбільш загальні уявлення про статусну поведінку не є однозначними і по-різному трактуються різними фахівцями, які працюють в рамках даної проблематики. І ці відмінності в трактуванні визначаються перш за все, відмінностями в методологічних підставах і підходах.

Список літератури:

1. Безрукавая Я.В., Кочетова Т.В. Особенности статусного поведения людей с разными уровнями макиавеллизма [Электронный ресурс] / Я.В. Безрукавая, Т.В. Кочетова // Психологическая наука и образование psyedu.ru. -2013. - № 2. - С. 81–95.
Режим доступа: http://psyjournals.ru/psyedu_ru/2013/n2/61315.shtml
2. Кочетова Т.В. К вопросу об исследовании статусного поведения в организации как инварианта социального: возможности, ограничения и перспективы [Электронный ресурс] / Т.В. Кочетова // Современная зарубежная психология. - 2014. – Том 3. - № 4. - С. 49–56. Режим доступа: <http://psyjournals.ru/jmfp/2014/n4/75372.shtml>
3. Кочетова Т.В. Эволюционный подход в социально-психологических исследованиях: половые различия как ведущие детерминанты статусных предпочтений / Т.В. Кочетова // Социальная психология и общество. - 2010. - № 1. - С. 78–90.
4. Кравченко А.И. Социология: Общий курс: Учебное пособие для вузов. – М.: ПЕРСЭ; Логос, 2002.–640 с.